

95 – "lite sämre"

Lähihistorian päivistä 7. toukokuuta 1995 on yksi yhteiseen muistiin syöpyneistä. Tukholmassa saavutettu jääkiekon MM-kulta kasvoi liki Suomea suuremmaksi ilmiöksi. Vaan taipuuko kaikkien tuntema kansallinen avainkokemus elokuvaksi?

Aleksis Mäkelä lähti yrittämään kultakokemuksen vangitsemista Suomen satavuotisjuhlatunnelmissa 2017. Ihan ilman urheilupohjia Mäkelä ei ollut asialla. Häneltä valmistui 2006 löyhästi **Matti Nykäsen** elämään perustuva "Matti", joka keräsi peräti 460 000 katsojaa. Jo neljännesvuosisadan julkisuudessa olleesta Nykäsestä riitti helposti tarua ja totta elokuvan tarpeiksi.

Mäkelän jääkiekkotulkinnasta kriitikot eivät ole löytäneet kovin paljon hyvää. Elokuvan katsominen vahvisti arvioiden osuvan paikoilleen. Ajankuva siirtää riittävän onnistuneesti katsojan 1990-luvun puoliväliin, mutta vaikka maali on koko ajan tiedossa, niin elokuva harhailee ja suorastaan viipyilee sivupuoluilla.

Alkuun nähtävä riipivä kooste Suomen jääkiekkohistorian karvaista tappioista Ruotsille virittää odotukset korkealle. Maajoukkueen historian ensimmäinen ruotsalaisvalmentaja **Curt "Curre" Lindström** solahtaa suhteellisen helposti mukaan, mutta sen jälkeen elokuva alkaa useasti uudelleen.

Mäkelä on niputtanut elokuvaan pääjuonen lisäksi neljä tarinaa, joista kolme kerrotaan suomalaisesta näkökulmasta ja yksi ruotsalaisin silmin. Parhaiten toimii Ruotsin Jääkiekkoliiton varmoina pitämien kultajuhlien valmisteluja kuvaava juonisäie, jonka ympärille on kiedottu onnistunutta ilakointia kansallisilla stereotyyppiillä.

Suomalaisten ruotsalaiskaunoilla revittely jää sen sijaan vaisummaksi, kun kolmesta suomalaistarinaa yksikään ei lähde kunnolla kulkemaan. Jokaiseen on kasvanut liikaa rönsyjä. Heikoin on ruotsalaisyrityksen takia potkut saaneen panostajan ja hänen kaveriensa kostoretki Tukholmaan. Kaverusten lähtökohtana on se, että Suomi häviää kumminkin, ja kohteena on kuninkaanlinna. Sinänsä turha operaatio onnistuu, vaikka ei ole niin kauhea kuin suunnittelijansa ammatin perusteella voisi luulla.

Toisessa tarinassa saattohoidossa oleva syöpäpotilas kuolee voiton varmistuttua **Timo Jutilan** pelipaita päällään nuoruusvuosiensa pelikaverien ympäröimänä. Viimeinen ehtoollinen nautitaan Karjalan muodossa. Kolmannen juonteen tuo sinnikäs yksinhuoltajaäiti, joka päättää etsiä pojalleen uuden joukkueen ja valmentajan, kun entinen ei usko piilevään lahjakkuuteen. MM-kullan kiteyttämänä viestinä on "pitää uskoa unelmiin".

Ottelutapahtumat nähdään aitoina väläyksinä, jotka ovat elokuvan ylivoimaisesti sykhdyttävintä antia.

Vuoden 1995 mestaruushuumasta ei puhjennut elokuvallista kultasuon-ta. Jouluna 2017 ensi-iltansa saanut elokuva ylitti 70 000 katsojan rajan helmikuun alussa. Lottokomedia "Kaikki oikein" ohittaa mitä ilmeisimmin katsojaluvuissa MM-kullan. Sinänsä tämä on osuvaa: suomalaisen kiekkomenestyksen kivijalkaa on paljolti rakennettu Veikkauksen tuotoilla, joilla myös "95" on osittain tehty.

Mikä petti Mäkelän pelikirjassa? Häneltä on jäänyt sisäistämättä "Curren" usein toistama sanapari "lite bättre". Kansakunnan muistot jäävät junttiuhumoriin kera tarjoiluiksi sirpaleiksi, eivätkä kasva kokonaiseksi tarinaksi. Kokonaisuus on myös yllättävän synkeä kertoakseen riemukkaasta tapahtumasta.

JOUKO KOKKONEN, FT
Erikoistutkija
Liikuntatieteellinen Seura
Sähköposti: jouko.kokkonen@lts.fi

Ottelutapahtumat nähdään aitoina väläyksinä, jotka ovat elokuvan ylivoimaisesti sykhdyttävintä antia.